

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Reforma electorală.

I.

(Dr. E. B.) De doi ani de zile ține în agitație întreaga populație a țării anunțata reformă a legii electorale, care poate se fie amânată, dar nu mai poate fi abandonată.

Nu este lucru mai natural, decât acela, ca clasa istorică a patriei, care a ținut puterea publică secole de-a rândul în mână, fără să o scape din mână nici după nizuințele și reformele democratice dela 1848, — chiar și numai din instinctul conservării vieții se nizuiască, ca puterea publică, nici după largirea constringentă a drepturilor publice, să nu-i scape din mână.

Fără o astfel de nizuință și manipulare artificială, deja în urma reformelor de drept public dela 1848 domnia ar fi eșit din mâinile acelei pătri supreme, care și astăzi se consideră pe sine de urmașă legitimă a cunoscutelor „statuti și ordine”, și deci de „națiune politică” predestinată se conducă, respective se domnească.

Inițiativa reformei electorale fără îndoială că a emanat din cercurile dela curte. Dincolo, în Cislaj-tania, probabil în scopul, ca emularea popoarelor din Austria și lupta lor devenită insuportabilă, dar mai ales nizuințele pangermane și cehe, de drept public, amenințătoare pentru monarhie, se fie paralizate, nivelate, pe când la noi sigur în scopul, ca nizuințele „naționale maghiare”, mai bine zis, „independiste maghiare”, ajunse la putere enormă în legislațiune și de a căror estindere și mai mare cercurile dela Viena se tem, pentru că și tem unitatea monarhiei, — se fie ținute în frâu prin atragerea păturilor largi de popor cu sentimente mai puțin naționale, și mai ales a elementelor

socialdemocrate, cari au mai puțin simț pentru „succese naționale”.

E foarte naivă părerea, care atribuie reforma proiectată inclinării lor democratice ale cercurilor dela Viena, ori bunei voințe față de „miseria plebs contribuens”, pentru că în politică nu joacă rol peste tot sentimentele. Simpatia ori antipatia nu dă direcție fapturilor, ci numai interesul politic sau de putere, pentru care popoarele, întocmai ca și indivizii, formează numai mijloacele temporare.

Conducerea monarhiei vede periclitat lucrul acesta prin „creșterea arborilor maghiari până în cer”, cum se spune la Viena, deci creșterea lor trebuie împedecată.

Ca se putem cunoaște situația, și se putem stabili gena reformei electorale, trebuie să facem o scurtă reprivire asupra istoriei, care e, cum știm, „magistra vitae”.

Aceeași tactică tradițională, basată pe principiul „divide et impera”, conduce și acum cercurile din Austria, care le-a condus cu secole înainte, căci o organizație atât de meșteșugită, cum e monarhia noastră, numai pe cale meșteșugită și cu mijloace artificiale poate să fie susținută.

Astfel, când Mihail-Viteazul a fost considerat de „mijloc” potrivit pentru a pune în frâu puterea „domnilor”, l-au incurajat și sprijinit dela Viena. Dar după ce scopul a fost ajuns și „mijlocul” ajunsese a fi nepotrivit, iar voevodul învingător chiar primejdios: a fost dat simplu la o parte, prin Basta. Politica conștientă austriacă n'a fost adecă nici când prea alegătoare în mijloacele întrebuintate!

Tot în modul acesta, consecvent și tradițional, a fost împinteați la timpul seu dela Viena Horia și Cloșca și îndârjiți în contra „domnilor”, cari nu-și mai încăpeau în piele. Iar răsplata a fost, că acești

doi seduși conducători de popor au fost frânți în roată.

Aceeași tactică mai înaltă politică, așa numită „ratio status”, s'a repetat apoi la 1848 cu românimea din Ardeal, când aceasta dela înfrângerea Maghiarilor a așteptat îndreptarea sorții sale triste. Dar înzadar a curs sângele poporului, căci bietul Iancu, când i-s'au deschis ochii, văzându-se amăgit în încrederea sa și în toate speranțele sale, și-a pierdut mințile.

Dar toate aceste decepțiuni n'au putut să desmetească popoarele și pe conducătorii lor, de altcum de bună credință, dar politicește cu vederi înguste, cari contrar învățăturilor istoriei, încă tot dela Viena au așteptat mântuirea și apărarea părintească față de „asupritori”.

În epoca absolutismului era pentru naționalități foarte îndemnător contrastul dintre domnitor și maghiarimea zdrobită, născut în urma întâmplărilor dela 1848. Naționalitățile credeau tare, că curtea dela Viena va rupe legăturile cu maghiarimea, care din punct de vedere monarhic era de neîncredere și pierduse grația preaînaltă, și se va răzimi acum pe naționalitățile de o alipire fanatică față de domnitor, suplinind cu ele eghemonia istorică a maghiarimei. Dar că ce s'a întâmplat, ne arată învoeala dela 1867, care a întărit în poziția sa cea veche clasa istorică, iar lămâia stoarsă de atâtea ori, a fost lăsată, ca totdeauna și până aci, în grija sorții.

Sufragiul universal. Domnul ministru de interne, contele Andrássy, a făcut promisiune solemnă în dietă, Mercuri, că proiectul de lege despre reformele electorale îl va prezenta dietei — la toamnă.

O sărbare în liniște.

Articol din „Gazeta Transilvaniei”.

O festivitate ce s'a petrecut Duminică în Sibiu, mai întâi în catedrală, apoi în palatul metropolitan, aniversarea a optzeci de ani dela nașterea Arhiepiscopului și Metropolitului Ioan Mețianu, resuscită în noi sentimente și cugetări duioase și serioase în momentele ce le străbatem.

Ne gândim cu simpatie și recunoștință la Arhiepiscopul încărunit în serviciul ce l-a îndeplinit cu vrednicie în misiunea sa sfântă ca arhipăstor sufletesc al poporului român din metropolia gr. or. a Transilvaniei și Ungariei. Dar ne gândim totodată și la greutățile mari și neașteptate, ce le întâmpină tocmai acum în dezvoltarea ei biserica română dela noi, de ambele confesiuni, ca ocrotitoare legitimă a învățământului nostru popular și ca cetățuie, în care se adăpostește sufletul năcăjit și amărit al poporului.

Pe vremile când Metropolitul Mețianu a trecut dela Oradea-mare, unde a funcționat un an ca Vicar episcopesc și președinte al conzistorului, la Arad ca Episcop, în 1875, raporturile politice între popoarele acestei țări erau mai suportabile. Încă nu se ivise pe scenă șovinismul violent, care a căsunat atâtea rău popoarelor acestui stat, eră însă embrionul acestui șovinism într'atâtea dezvoltat, încât deja în anul acela, 1875, a văzut lumina zilei. Contele Tisza Kálmán i-a fost moașă și l-a botezat cu numele de „sdrăbitor de naționalități”. Amenințarea fu mare, dar cu timpul s'a arătat, că nu eră așa de grozavă. Tisza Kalman eră un mare jongleur politic și știa să împace de minune nizuințele sale extreme șoviste cu exigențele de oportunitate. Cu episcopii se hotări-se să trăiască în pace, puneă însă ca condițiune, ca ei să-i umble în voie și să fie astfel razimul politice sale. De aceea, deoparte îi amenință, de alta le împlineă multe dorințe.

Cu sistemul acesta de terorizare a Episcopilor nostri Tisza ajunse, după vre-o zece ani de guvernare, până a se folosi de toată influența sa ca ministru-președinte spre a dobândi, ca Episcopii nostri să fie admoniați de însuși Majestatea Sa cu ocaziunea primirei omagiilor episcopatului român de ambele confesiuni, la manevrele mari și la alte aranjări. Episcopii nostri se aflau între ciocan și nicovală și din situațiunea aceasta strâmtorată și timentată nici n'au mai ieșit până în ziua de

FOIȘOARĂ.

Datorința.

— Poveste. —

(Fine.)

— „Bună ziua!” începu apoi Susana, ca să prindă vorbă.

— „Bună ziua!” răspunse tinărul. „Bine, tu ești o domnișoară elegantă. Ce cauți tu singură pe drumul de țară?”

Susana nu răspunse nimica. Privirea ei eră îndreptată spre servietul cel alb, care eră întins pe earbă, înaintea tinărului, și pe care se mai vedeau unele rămășițe de mâncare. Susana începu să simtă o golătate mare în direcția stomacului, de care se prinsă cu mâna. Tinărul o înțelese. Începu să râdă.

— „Tie ți-e foame, fată!”

— „Nu știu ce mi-e cu stomacul, dar simțesc ceva curios în interiorul meu. Crezi tu că aceea ce simțesc eu e foame?”

— „Dar ce dracu să fie! Șezi numai și mănâncă ce mai este!”

Și se puse Susana să mănânce. Și cum îi plăcea mâncarea! Splendidă. Așa cu poftă n'a mâncat ea nici odată.

— „Șezi numai, nu te sculă, am să-ți mai dau ceva!” îi zise tinărul. Și cu aceasta îi întinse o bucată de pâine, neagră și uscată. Susana o luă în mână, o întoarsă ca să o vadă din toate părțile, în urmă o băgă în gură. Dar iute o scoasă earăși din gură.

— „Pfui, că rea e; tocmai ca aceea...”

— „Nu-ți dau voce fată...”

— „Ce?”

— „Să zici „pfui” despre pânea mea!”

— „Bine, dar e o pâine, pe care sigur că nici tu nu o poți mânca!”

— „Ce? Eu n'ași putea să trăiesc fără pânea aceasta, așa m'am învățat eu ea!”

Susana mai adună ce mai rămăsese din celelalte mâncări, ear pânea o puse la o parte și nu se mai atinse de ea. Nici nu se uită la ea.

Începură apoi să vorbească despre una alta, să facă glume, tinărul se puse să cânte, și când se mai așeză căldura dogoritoare a soarelui de vară tinărul zise:

— „Ei, dar acumă trebuie să plec mai departe!”

— „Și eu ce mă fac, dacă plec tu? Unde să mă duc?” întrebă Susana întristată și cu plânsul în vârful nasului.

— „Ei, vezi, fete cari fug de acasă, părăsindu-și părinții, după cum mi-ai povestit că ai făcut tu, trebuie să-și caute singure de cap. Drum în sus, drum în jos. Încotr'o vrei să pleci?”

— „Cu tine! Ia-mă și pe mine cu tine!”

— „Dar ce să fac eu cu tine?”

— „Nimica! Să mă lași numai să alerg pe lângă tine!”

— „Nu se poate. Vezi, lucrul acesta nu se poate. Dar spune-mi unde se află părinții tăi și eu te duc acasă la ei!”

Susana îi esplică și tinărul găsi drumul. Cu brațele deschise a fost primită Susana acasă și bucurie mare îi cuprinsese pe toți, chiar și pe bătrâna Ioana, când văzură pe Susana iarăși în mijlocul lor. Tinărul își ridică frumusețea palăria și salutând cu cuviință se depărtă. Inzadar îl opriră părinții Susanei, să rămână încă la ei, pentru-ca să-și poată arăta recunoștință, căci el nu voia să rămână. Zicea, că destulă recunoștință e pentru el când vede că toți se bucură de reîntoarcerea domnișoarei. Se apropie apoi de Susana, și întinzându-i mâna îi zise:

— „Rămâi cu bine, domnișoară, și altădată să nu mai fugi de acasă!”

Susana îl prinse de mână cu putere.

— „Nu-ți dau voce să pleci!”

— „Ei, și de ce?”

— „Pentru-că tu trebuie să rămâi aici la noi!”

— „Nu se poate. Eu trebuie să-mi fac drumul meu.”

— „Bine, atunci merg și eu cu tine.”

Părinții rămaseră încrămeniți. Nu știau cum să-și esplice lucrurile.

— „Asta earăși nu se poate. Să alergi numai pe lângă mine, nu se poate. Ar trebui să te iau de muere, dar mie nu-mi trebuie o muere, care nu vrea să mănânce din pânea . . . . tu știi bine din care.”

— „Din pânea neagră și uscată? Ba mâncă; să vezi că mâncă,” răspunse Susana cu fața înflăcărată.

— „Nu se poate. Așa nu se poate. Trebuie să dai probe neîndoelnice, că poți s'o mănânci. Voința nu e destulă. Uite deci cum vom face. Eu îți las o pâine întreagă. Na-o! Tăeți singură în fiecare zi câte o bucatică mică din ea, și caută să o mănânci. La început îți va părea amară, foarte amară, dar n'are a face. Cu atât mai dulce ți-se va părea mai târziu. Peste un an și o zi voi veni apoi eară pe la voi, ca să văd ce ai făcut cu pânea. Și acum adio, și la revedere.”

Și tinărul plecă. Părinții Susanei

astăzi. Metropoliții noștri ar ști să ne spună mai multe despre dese neplăceri și șicanări, ce au avut să le întâmpine de pe când erau episcopi și apoi, în măsură mai mare, după rangul și demnitatea lor mai înaltă bisericească.

Totuși vremile de azi sunt neasămănat mai asupritoare pentru Arhieriei noastre decât sub guvernul lui Tisza Kálmán. Pe atunci fericirii întru memorie Metropoliți se bucurau încă de vază la curte și numai târziu, după ce a introdus Tisza Kálmán campania de dojeni față cu Arhieriei noștri, în era mai nouă a șovinismului violent, s'a putut întâmpla, ca Metropoliții, aleși în urmă la Sibiu și la Blaj, să nu mai fie împărtașiți de favorul și de onoarea de a fi numiți după tradițiune conzilierii intimi ai Majestății Sale.

Octogenarul Arhieriu, a căruia aniversare s'a serbat Duminecă, a știut în cariera sa de Episcop să folosească situațiunea de atunci pentruca, cu energia sa cunoscută, să reformeze administrația și să creeze instituțiunile și fondurile, cari au dat așa de mare avânt diecezei Aradului, iar ca Metropolit a știut să se strecoare cu multă precauțiune adeseori printre valurile furtunoase între Scylla și Carybde.

Biserica îi va fi în veci recunoscătoare, pentrucă n'a uitat nici odată de datorita sa sfântă de a apăra din răspuneri drepturile și interesele ei de viață, precum și caracterul ei național.

Încă de aici încolo biserica și națiunea așteaptă dela Metropolitul Ioan Meșianu, care și-a păstrat vigoarea trupească și sufletească și la înaltele sale bătrânețe, să le fie un razim puternic în luptele grele ce trebuie să le străbată.

Urăm din suflet înaltpreasfinției Sale sănătate și tărie și mulți ani înainte!

Încă ceva dela „Academia Română”.

Foaia „Unirea” din Blaj, în Nrul 20 din 1908 în articolul „Roma”, cu convocare la articolul meu din „Telegraful Român” Nrul 44 1908, a făcut așertțiunea, că eu am împiedecat intrarea dlui Dr. Augustin Bunea în „Academie”, că am lucrat din pismă și din ură cătră uniți, și mi-a pus și unele întrebări.

Nu am cutezat, ca răspunsul să-l trimit la foaia „Unirea”, ca nu cumva să-l cionteze — precum e datina unor redactori; iară de altă parte, pentruca cauza să fie publicată întreagă în „Telegraful Român”, dau aci deslușirile de lipsă.

1. Membrii „Academiei Române” stau la înălțimea culturai, totdeauna au arătat înțelepciune, și cătră cei de dincoace de Carpați bunăvoință, ori sunteți uniți, ori neuniți; ba, față de membrii uniți au arătat deosebită considerațiune. În urmare, să nu creadă cineva, că și numai un membru s'ar putea conduce din punctul de vedere al unirii ori al neunirii. Bunea, ca unit, n'are nici un contrariu!

2. Eu, în toată viața mea am arătat, nu numai simpatie, ci și iubire cătră uniți. În 16 Aprilie 1856 în Viena am făcut o poezie: „Cătră Timoteiu Cipariu”. În 9 Ianuarie 1858 în Pesta o poezie cătră: „Foaia Gazetei Transilvaniei”. În 12 Nov.

luară pâinea în mână, o examină, clătinară din cap, și o puseră pe masă.

— „Omul acesta e nerod”, — ziceau ei. „Cum poate cere ca fata noastră să mănânce așa ceva?”

Dar Susana tăie o bucatică din pâine, și-o aruncă la o parte. N'o putea mânca de amară ce eră. Tăia și a doua zi o bucatică, și n'o mai aruncă, ci o mănca. A treia zi așa, a patra zi așa, și tot așa, până s'a învățat fata de nu mai putea fără ea.

Peste un an și o zi, când tinărul călător s'a abătut earăși pe la casa lor, Susana i-a căzut în brațe de bucurie. Eră numai voce, căci eră frumoasă, nu mai avea sbârcituri pe obraz, îi dispăruse de tot.

— „Ce pâine e aceea din care mi-ai dat?”

— „O am dela o vrăjitoare bătrână, pe care o cunoști tu bine!”

— „Și cum se numește pâinea aceasta?”

— „Datorința! Cine o mănâncă e mulțămît, și cine e mulțămît, nu vede încreșturi pe față. De aceea le-ai pierdut și tu.”

Și bucurie mare la casa Susanei, și . . . dar sfârșitul nu-l mai spun. E același, ca în toate poveștile, cu nuntă, veselie, lăutari și vin, ca la Căna Galileii.

1863 în Lugoș o poezie: „La moartea lui Andrei Murășanu”. În 1883 discursul meu de recepțiune „la Academia Română” a fost: „Viața și operele lui Petru Maior.” În 23 Aprilie 1904, ca delegatul „Academiei Române” am ținut cuvântare la sfîșirea crucii dela mormântul lui George Bariț în Sibiu; în 10 Sept. 1907 asemenea ca delegatul „Academiei Române” am vorbit la înmormântarea lui Iosif Vulcan; iară în 1901 (Analele Ac. Române pag. 200) soartea a vrut, ca eu să fac propunerea pentru alegerea dlui Dr. Augustin Bunea de membru corespondent al „Academiei Române”.

Am vorbit ca fiu și frate, cu toată dragostea națională, i-am glorificat pe toți, ca Români și literați, și în toată literatura noastră de veacuri, nu sunt vorbe eșite din inimă, așa cum eu le-am rostit pentru acesti uniți. — Și așa avea drept să le zic uniților: „Arătați din toate veacurile noastre numai trei șire ale unui unit, cătră un neunit, zise și scrise cu atăta dragoste frățească și românească, precum eu am vorbit și scris despre și cătră uniți”. Deci nu e adevărat, că eu așa avea pismă și ură în contra unitului Bunea.**)

Și deși cățiva uniți s'au purtat foarte mizerabil față de mine, așa încât unul voia să-mi prăpădească tot viitorul meu, — eu nu mi-am schimbat simțul față de uniți, pentrucă eu totdeauna am fost mai mare Român decât ortodox, precum se vede și din faptele mele mai sus citate.

3. E însă o altă întrebare, că cum să te porți față de „istoricul” Bunea?

Dl Dr. Augustin Bunea în 1902 a scris: „Vechile episcopii românești”, în 1904 a scris: „Ierarhia Românilor din Ardeal și Transilvania”.

Cărțile acestea au declarat războiu bisericii ortodoxilor. Ia 1903 a apărut în Sibiu: „Șovinismul confesional”, studia critic, de Veridicus, care la pag. 25 arată, că dl Dr. Bunea, când scrie despre vre-un episcop român de dinainte de unire, îl titulează: pseudoepiscopul, perfidul vladică Ion de Cafa, despre Marcu dela Feleac și Petru Danciu zice, că aceștia erau nește simplii șarlatani, apoi pe un episcop îl numește viclean, pe alții: mincinoși, impostor, fățarnic, farsor, etc. Într'adevăr, e o batjocură asupra episcopilor și bisericii ortodoxe, cum nu a scris nici chiar un calvin!

Au urmat răspunsuri la cărțile dlui Bunea. În 1904 Teodor V. Păcășian a tipărit: „Istoriografi vechi și istoriografi noi”. În 1905 apare „La Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria”, de mai mulți ortodoci. În 1906 „Mitropolitul Sava II. Brancovici” de Vasile Mangra, în 1908 „Ierarhia și Mitropolia bisericii române din Transilvania și Ungaria”, de Vasile Mangra.

Acești autori au trimis cărțile lor și în România, chiar și membrilor dela „Academia Română”, și acolo a început a se formă un curent în contra dlui Bunea. Crede cineva, că psihologicește e posibil, ca un ortodox din România să-și amortească simțul religios și al stimei cătră biserica sa, și să nu se revolte la batjocurile dlui Bunea asupra bisericii neunite, ori simțul său să nu se simtă vătămat? Vedeți, eu nu am produs nimica din curentul în contra dlui Bunea, ci el însuși și l-a pus la cale!

Dar apoi mai în anul din urmă, mai mulți răsăriteni de dincoace de Carpați au scris epistole unor membri dela „Ac. R.” asupra influenței batjocurii acesteia, și am auzit și aceea, că unii membri au cerut anume informațiuni. Și eu pe acasă încă am auzit, cumcă episcopii noștri și tot clerul sunt foarte mahnîți pentru izulele făcute de dl Bunea, așa, încât și dincoace de Carpați s'a format o opiniune publică a răsăritenilor, contrară dlui Bunea. Și cei din București trebuiau să iee în considerațiune și opini publică de aici.

Nu mă supăr, că „Unirea” m'a acuzat în modul arătat, pentrucă pot eu în viață să apăr adevărul referitor la acuzare, și mai bine eu să-mi descriu istorioara, de-

*) Aveam lipsă de mai multe date pentru biografia lui Petru Maior. Am rugat pe consolarul și amicul meu Dr. Iacob Brăndușan, (imi pare, că atunci eră fiscal bisericesc în Blaj), ca să roage pe domnii canonici, profesori de acolo, să-mi deie atari date. Brăndușan mi-a răspuns, că a rugat pe mai mulți și toți au zis, că n'au date despre Petru Maior. Vedeți, că de prevenitori sunt blăjenii și cătră Petru Maior! Pe când lucram, mă întâlneșc în Pesta, în casa dlui Schiau, cu Il. Sa Dl Dr. Vict. Mihályi, atunci episcop în Lugoș și mă plâng asupra blăjenilor. Il. Sa m'a mănă la Roma, la Propaganda fide, că acolo de bună samă sunt date despre Petru Maior și le voi căpăta. Am trimis la Roma o rugare în limba latină. Din 1882 nici până azi nu a sosit răspuns. Mai târziu, după ce mi-am ținut discursul de recepțiune: Viața și operele lui Petru Maior, — am experiat pozitiv, că blăjenii aveau date despre Petru Maior. Dar ce motiv puteau avea, decât că nu le dau unui neunit. Dar ne mai întâlnim.

**) Am avut norocirea, ca pe Dl Bunea să-l cunosc în persoană. În câteva secunde mi-a câștigat toate simpatile și l-am aflat de un bărbat distins, cu demnitate în viața socială. Așa zic și așa simt și azi.

cât după moartea mea să mintă vr'un anonim.

4. Când am plecat din Sibiu la București, în 1907, mai mulți mi-au zis: „Să nu cutezi să votezi cu Bunea” etc. Ușor e a zice așa, dar acestia nu merg la Academia, că să-și țână spatele la băta dlui Ioan Bian și a dlui Dimitrie Sturdza.

Firește, că la Academia Dl Bian reprezintă interesele uniților și astfel și ale dlui Bunea. Vincențiu Babeș din secțiunea istorică a murit; eu din secțiunea istorică fiind și bănătan am fost considerat, că reprezint interesele pentru locul lui Babeș. Mult am cugetat cum s'ar putea aplană cauza aceasta, căci Bunea e istoric bun, dacă n'ar fi vătămat biserica răsăriteană și pe episcopii ei. Și am venit la ideea, că „Academia Română” în acelaș mod să distingă pe doi luptători de direcție opusă, pe Bunea și pe Mangra, pentrucă atunci poate-că și publicul se va liniști. M'am dus deci în bibliotecă, și din „Enciclopedie” mi-am descris biografia lui Mangra și datele despre operele lui, și mi-am pregătit propunerea.

Am comunicat planul acesta cu dl Bian, și spre surprinderea mea și dănsul a combinat asemenea și mi-a arătat propunerile sale făcute pentru Bunea și Mangra. Și ne-am înțeles.

A rămas ca dl Sturdza să concheme o ședință în secțiunea istorică, ca să ne consultăm în secțiune. Ședința nu s'a ținut, și treaba a rămas — zicând așa — pe alt an. Am încununat pe dl Mangra, și l-am rugat, ca el să-mi descrie biografia și să-mi deie date despre lucrările sale, pentrucă cu acele din Enciclopedie eu nu eram îndestulat. Dl Mangra mi-a răspuns, că nu primește nimica dela „Academia Română”, și să nu-l propun. Motivele nu mi le a spus.

5. În sesiunea generală din Martie 1908 am aflat un curent și mai hotărât în contra dlui Bunea. Nime n'a pomenit, că Bunea e unit, — ci aceia, cari aveau excepțiuni în contra lui, vorbeau numai despre insultele din cărțile lui. Se știă, că domnii Bian și Sturdza sunt pentru Dl Bunea.

Eu, cu gândul la Bunea și la natura dlui Sturdza și Bian, presimțiam, că va răsar un viscol asupra mea. Mă temeam de intrigile, mănile acestora. Odată eram referent asupra unei cărți de premiare și am recomandat-o, apoi și comisiunea de premii cu toate 9 voturile a recomandat-o. În plen dl Bian și Sturdza au avut altă părere, și pentrucă am susținut părerea mea, dl Sturdza ca din senin m'a trăznit, și a atins greu pe ardeleni. Dar și eu am strigat de s'a auzit până — la palat. Apoi și de altădată am fost vătămat prin ei. Pentru aceasta eu unui membru din Ardeal și altuia din România i-am spus, că eu, când se va propune candidarea lui Bunea, nu mă duc în secțiunea istorică, și voiu absentă și dela votizare. Și le-am spus cauzele mele. „Nu, i-mi răspunseră, trebuie să stai în față și în luptă, că și noi suntem aci.” — „Apoi bine, demă veți sprijini mă voi luptă.” Aceasta am atins numai ca să arăt, că eu am intrat în curentul dela Academie, și nu eu am făcut curent în contra dlui Bunea. După aceasta s'a început combinarea pentru un nou membru în locul lui Vincențiu Babeș.

Cei din România au eșit mai înainte cu planul, că în locul lui V. Babeș să se aleagă dl Dr. Al. Mocsonyi, pentrucă cu acesta să ținău siguri la alegere, dar dl Mocsonyi nu a putut să primească, ci a recomandat pe dl Dr. G. Popoviciu, protopop în Lugoș. La aceasta s'au învoit mai mulți și apoi am pregătit propunerea.

6. Dl Bian, ca bibliotecarul Academiei, a văzut cărțile scrise (mai sus citate) în contra scrierilor dlui Bunea, și cred că le-a și cetit și astfel a fost informat despre opini ortodoxilor din Ungaria. Dl Bian trebuia să cunoască și curentul ce s'a produs în România în contra dlui Bunea și trebuia să nu propună alegerea dlui Bunea. Dar și dl Sturdza, nu numai ca secretar general, ci și ca ministru-prezident, trebuia să aibă cunoștințe despre mișcarea literară și de opini publică, deosebi din Ungaria. E rău dacă n'a știut, și e și mai rău dacă a știut, și totuși a vrut să forțeze alegerea dlui Bunea, în contra opiniunii clerului nostru din Ungaria, și doar numai din motiv: „Așa vrea Bian, și așa vreau și eu”.

La început se vorbea, că dl Dr. I. Bogdan va face propunerea în secțiunea istorică, pentru candidarea dlui Bunea, dar apoi dl Bian a mijlocit, ca dl Sturdza, ca secretar general și ministru-prezident, cu autoritatea sa cea înaltă să facă propunerea pentru dlui Bunea, căci atunci doar nu va cuteză nimenea să fie în contra lui.

Când s'a știut acest plan, o indignare mare a cuprins pe membrii, cari erau conșteși. S'a început o înversunare în contra dlui Bian și Sturdza. Nu mai era

acum Bunea obiectul de luptă, ci pentru îndrăzneala cea mare, lupta se îndreptă în contra dlui Bian și Sturdza. Cugetați numai, unitul Bian să facă pe Sturdza, ca acesta să se pună în conflict cu clerul și biserica sa!

Dl Sturdza, propunerea compusă de Bian și purisată de L. a cetit-o în ședința secțiunii istorice și numai trei inși au votat pentru ea, iar 4 inși contra, așa încât propunerea a căzut (vezi „Tel. Român” nr. 44 1908). Sturdza mă ocări „vrei să aduci și la „Academia Română” cearta religioasă de dincolo?” Eu am răspuns: „Dă z'ci! Vedeți! în contra opiniunii publice cu forța vrea să bage pe dl Bunea — și totuși zicea, că eu fac ceartă! Mie-lul turbură apa.”

Dar firește, că fără răsplată, fără remunerațiune din partea domnului Bian și Sturdza nu am putut să rămân, pentrucă ei au cugetat, că am merite pentru aceasta. Bian a vorbit unor membri asupra mea, și aceștia mi-au spus. Eu lui nu i-am făcut nici o observațiune, dar unui membru i-am răspuns: „Și Țiganii au drept să se măgărească unul pe altul la spate; pentrucă să n'aibă acest drept și unii membri academici?”

Eu aici am să mai declar, că personalmente mult prețuesc pe dlui Sturdza, pentrucă e un bărbat de stat genial, are cunoștințe multe pe toate terenele, încât trebuie să-l admiri, e bărbat de onestitate care a zis directoarelor „honeste vivere”; te-saurele cele mai mari, sub mână lui curată sunt asigurate, și ca secretar general susține ordinea cea mai bună la „Academia”, și în genere de multeori ai avea să te închini lui; dar spre nenorocirea sa și a noastră, a Academicianilor, e foarte nervos, ușor iritabil; de șoptirile unora e impresionat, așa încât cu băta lui Bian m'a bătut și pe mine și pe alții.

Sturdza după ședința din secțiune, în iritarea sa cea mare a demisionat ca secretar general. Eu ca să-i arăt, că personalmente nu am nimic cu dănsul și-l stim, i-am zis: „Nu primim dimisiunea, te rugăm, ca să rămâi cu noi!” Dar dănsul mi-a răspuns: „Taci! Ești cel de pe urmă înaintea mea.” Așadar m'a plătit și pe mine cât de bine!

Eu, om de 78 de ani, am trăit tot în onestitate și moralitate, și am nuzit, ca faptele mele să fie de virtute, apoi prin diligența mea am fost dedat, ca prezidenții mei, dela tribunale și tabla regească ungără, să mă îmbrățoseze, ba unul a stat să mă poarte pe palme. Eram dedat a fi între oameni nobili, și acum, la Academie, am căzut sub biciul academic. Dar decăteori pocnește același biciu în Academie! Ce face dedarea!.. Eu prin acea batjocură nu am pierdut nimica, dar ce valoare a câștigat demnitatea Academiei? Pricepeți acum, că m'am pus pe un altariu, — ca să mă sacrific.

Înainte de a ne despărți, au vorbit unii, „Bunea ne putea cruță de înversunarea aceasta. Trebuia să-și tragă consecința opurilor sale din opiniunea publică și să scrie dlui Bian, că nu reflectează la alegerea de membru ordinar. Că deși ar fi fost candidat, nu ar fi fost ales...”

Acum vedeți cei dela „Unirea”, că eu n'am lucrat din pismă și din ură în contra unui unit, și că unii de acolo, din Blaj, de atâtea ori sunteți așa de nedrepti! Sapientibus sat.

Sibiu, Maiu 1908.

Dr. At. Marienescu.

Dela despărțământul Sibiu al „Asociațiunii.”

După stăruințele repetite, despărțământul Sibiului a ajuns anul trecut a avea relativ cel mai mare număr de membri ai Asociațiunii.

Mai înainte stă în această privință în frunte Timișoara.

Cu toate aceste, nici pe departe nu se poate afirma, că putem fi mulțămîți cu această situațiune. Comitetul a compus nu de mult o consemnare a acelor inteligenți cărturari și fruntași din comunele ce aparțin despărțământului și cu durere a constatat, că este prea mare numărul acolora, cari pe ușor s'ar putea înscrie în șirul membrilor ordinari și ar putea achita taxa destul de neînșmănată. Dintre preoții dela sate a ambelor bisericilor surori abia sunt câțiva inși membrii. Lipsesc mulți dintre cei cu parohii mai bune și cu greutăți de trai mai puțin. Asemenea stăm cu învățătorii și cu alți fruntași.

Astfel comitetul s'a văzut îndemnat a descoperi această stare în un apel puternic și totodată și călduros, trimis personal la adresa tuturor.

*) Apoi dl Bian a umblat prin Ardeal și pe la Sibiu, firește ca n'a publicat de contrarul uniților.

Cu fraze goale și bombastice și cu însuflețiri platonice, nu vom mântui cultura națională a neamului. Alte popoare în situațiunea noastră jertfese mult mai mult pentru idealul lor.

E timpul suprem, să dovedim și noi mai multă sinceritate în însuflețirea noastră și să jertfim barem ceea-ce putem pe ușor pentru un scop atât de ales.

Indemnăm deci și pe această cale pe toți, să se grăbească a intra în șirul membrilor celei mai vechi societăți culturale a noastre.

Comitetul desp. Sibiu.

NOUȚĂȚI.

Fundațiunea Șaguna. Reprezentanta acestei fundațiuni și-a ținut Sămbătă, în 10 Maiu 1908, ședința sa anuală sub prezidiul I. P. S. Sale Metropolitului *Ioan Meșianu*, iar funcția de referent a împlinit-o asesorul Dr. *E. M. Cristea*. Din suma bugetară pe anul acesta s'au votat ajutoare următoarelor parohii: a) în scopul zidirii de biserici sau pentru adaptări radicale a celor vechi: 1. Bănița de lângă Petroșeni 100 cor., 2. Berghia 600 cor., 3. Cara 400 cor., 4. Petreni 400 cor., 5. Filiei Curpeni 200 cor., 6. Jernea-săsească 500 cor., 7. Rohia 600 cor., 8. Sănbenedic 800 cor., 9. Sănger 500 cor., 10. Roșia de l. Sibiu 500 cor., 11. Disnăieu 300 cor., 12. Câmpeni 1400 cor., Murăș-Ozorheiu 2000 cor., b) pentru zidiri de școli: 1. Câmpeni-Surdac 400 cor., 2. Chezdi-Vășărheiu 200 cor., 3. Gostila 200 cor., Măteșeu 100 cor., 5. Meteș 400 cor., Petea de câmpie 300 cor., Poșaga de jos 500 cor., 8. Roșcani 300 cor., 9. Sirbi 300 cor., 10. Viscri 400 cor., 11. Zlagna dela Agnita 300 cor., 12. Sărtăș 200 cor., 13. Peteritea 200 cor. Binecuvântată să fie în veci amintirea celui mare Arhiepiscop român, din a cărui fapte vor izvorî mereu puteri dătătoare de viață pentru poporul nostru. Găsim foarte nimerită purcederea de a ne întări centrele protopopești, din orașe, unde de multeori dispunem de cele mai săracăcioase mijloace spre a ne întări. Deci rând pe rând — trebuie să ne ridicăm în toate centrele protopopești bisericii, cari să stee cu demnitate alături de bisericilor, ce le au celelalte confesiuni și neamuri. Cu această ocaziune s'a ales în locul protopopului repozat *I. Papiu* noul protopop *Dr. Ioan Stroia* și în locul membrului *Petru Popoș*, asemenea mort, asesorul *P. Lucuța*, membrii noi în reprezentanța fundațiunei Șaguna.

Comisar ministerial la esamenale de maturitate dela gimnaziul superior gr. ort. român din Brașov a fost numit și pentru anul acesta domnul *Moldovan Grigorie*, profesor universitar în Cluj.

Dela comitat. Comitetul permanent al comitatului Sibiu ține ședință Sămbătă în 30 Maiu la oarele 9 dimineața, în sala mică a casei comitatense.

Legea medicilor. Marți domnul ministru de interne, contele *Andrássy*, a prezentat dietei un proiect de lege despre regularea afacerilor sanitare. În înțelesul acestui proiect de lege, medicii comunali și de cerc vor fi plătiți în viitor din partea statului, și salariul fundamental al lor va fi de 1600 coroane la an, primind fiecare din ei și adaos personal, până la 800 coroane la an. Se regulează în legea aceasta și posturile de moașe comunale, cari rămân și pentru mai departe să fie plătite din partea comunelor.

Concurență. Cetim în „Gazeta Transilvaniei”, că banca „Ardeleana” din Orăștie a luat conclud se deschidă filială în Alba-Iulia, iar banca „Julia” din Alba-Iulia e pe cale de a aduce conclud, se deschidă și ea filială în Orăștie. Ajungem de răs cu băncile.

In Gothatea, protopresbiteratul Iliei, sinodul parohial al bisericii gr. ort. române a hotărât cu mare însuflețire edificarea unei biserici nouă. Ajute-le Dumnezeu banilor credincioși să și-o vadă în curând ridicată și dată înaltei sale misiuni, de a mângâia și întări în credință pe cei buni.

Statua lui Vasile Lascar. Duminecă s'a făcut în București desvălirea statuei lui *Vasile Lascar*, fost ministru și mare bărbat de stat al României. Serviciul divin l'a oficiat P. S. Sa Arhiepiscop *Sofronie Vulpescu*, înconjurat de numeroși cler. A vorbit apoi ministrul de finanțe *Emil Costinescu* și primarul orașului București, *Vintilă Brătianu*. Regele Carol I. a fost reprezentat la actul desvălirii prin un adjutant regal.

Băile dela Mercurea. Deschiderea băilor de apă sărată dela Mercurea să face Duminecă în 31 Maiu nou. Prefurile pentru camere și pentru băi rămân tot cele vechi, cu toată scumpetea anului acestuia.

† Dumitru Săcarea, paroh gr.-ort. în Tălmăcel, după lungi și grele suferințe, fiind în etate de 84 ani și în anul al 56 lea al preoției sale, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului. Rămășițele pământești se vor depune spre vecinică odihnă în cimitirul gr.-or. din Tălmăcel, Sămbătă, în 17/30 Maiu, la oarele 10 a. m. Odihnească în pace!

Dela bucătăria comună. Față cu știrile răspândite din răutate, că bucătăria comună din Sibiu se va desființa cât mai curând, cei dela conducere avisează publicul interesat sibian, că bucătăria comună nu numai că nu și sistează activitatea, ci dela 1 Iunie dă cost și în localul propriu din Huetplatz Nrul 16 persoanelor singuratic, cari acolo vreau să iee masa, și anume, cu 24 de coroane porția pentru o persoană. Doritorii de a beneficia de acest favor, domni și doamne, sunt rugați să se anunțe în localul numit și să subserie lista ce s'a deschis, cerând informațiuni amănunțite dela doamna *Julia Schuster*, econoama bucătăriei comune.

Rugare. Acei onorați economi, cari din incidentul sămănăturilor din anul acesta au avut ocaziunea de a observa creșterea sămânței de napi veritabile întipărite și a celei neîntipărite sunt rugați a comunica observațiile lor pentru sămânța de napi neîntipărită, din orice isvor ar fi aceea procurată, firmei Edmund Mauthner, comerciant c. și r. de sămânță în Budapesta, strada Rottenbiller nr. 33. De oarece firma Mauthner are lipsă de aceste date, nu numai în interesul purului adevăr, ci și în interesul economiei generale, se roagă numita firmă pe calea aceasta, exprimându-și mulțămirea înainte, ai comunica acestea în decurs de 8 zile, chiar și numai prin o cartă poștală.

Mulțămită. Marinimosul credincios și domn evlavios din Săliște, Nic. *Dancu* dimpreună cu soția sa *Paraschiva*, a dăruit pentru terminarea clădirei bisericii nouă suma de 100 cor., dorind numiții donatori să se numere între ctitorii și binefăcătorii bisericii noastre de aici. Biserica noastră e mândră, că se poate bucura de astfel de binefăcători, cărora subsemnatul în numele credincioșilor le aduc și pe calea aceasta cele mai călduroase mulțămite. Dzeu să le răsplătească faptele și să le lungescă firul vieții încă întru mulți fericiți ani. Boz, la 13/26 Maiu 1908. Ioan *Stăngu*, paroh.

La fondul de 20 fileri al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: Arsenie Vlaicu, directorul școal. comerc. (Brașov) 1 cor., Dr. Nicolae Bălan, prof. sem. (Sibiu) 20 fil., portărelul reuniunii rom. de înmormântare sibieni, Petru Tălmăcean, din privilegiul morții mamei sale Eva n. Moldovean 1 cor., iar următorii, procurând prin mijlocirea secretarului reun. rom. agricole sibieni, Vic. Tordășianu, semințe de zarzavaturi, nutrețuri măestrite, etc., dăruiesc și anume: Ioan Moldovan, inv. (Sănmihaiul-inf.), Ioan Gavrilescu, paroh (Tâmpari). George Dobrin, inv. (Voila), Ioan Răchitan (Vucovar), Danil Răchiton (Mező-Galombod), fiecare câte 10 fileri., Dr. Aurel Crăciunescu, prof. sem. și Emanuel Beșă, paroh (Zlatna), câte 20 fil., Traian Petrișor, paroh (Gușteriță) 40 fileri și Mioara Viorica Tordășianu, împlinind vârsta de 14 luni, 10 bani.

Concert în Blaj. Teologii din Blaj aranjază concert în ziua de 4 Iunie (sărbătoarea Înălțării Domnului), în sala de gimnastică a gimnaziului de acolo cu binevoitorul concurs al domnului profesor Iacob *Murășanu*. Prețul de intrare: de persoană loc I. 2 cor., loc II. 1 cor. 50 fil., loc de stat 1 cor. Începutul la orele 7 și jum. seara. Venitul curat este destinat fondului pentru înființarea unui orfanotrofiu. Contribuiri și suprasolviri marimonioase se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Oficială.

Consistorul așteaptă trimiterea discului dela Florii pentru fondul de pensiune, iar parohii să îndatorează a controla epitropiile, dacă au solvit premiile de asigurare contra focului, căci apropiindu-se căldurile verii, în multe locuri se pot întâmpla primejdii neprevăzute.

ECONOMIE.

Plantarea de pomi din Șura-mare.

Reuniunea română agricolă sibiană, precum se știe, împarte membrilor sei din câte o comună la an câte un altoi măr păl, sau alt soi de meri. Scopul urmărit este, ca cultivatorii să se îndeletnicească cu cultura în masă (în mare) a puține, dar cu atât mai alese soiuri de poame. Predarea altoilor e împreună de regulă cu instrucțiuni teoretice și practice din pomărit, ba altoii dăruiti să pun în pământ, se plantează în grădinile membrilor prin anume trimiși ai comitetului Reuniunii. Cu un cuvânt, și această lucrare a harniceii noastre Reuniuni, e cât se poate de folositoare și prin urmare cât se poate de sărbătorească pentru noi săteni, cari numai arareori ne bucurăm de oaspeți distinși, anume veniți să stea cu noi de vorbă, să ne dea povește de înaintare.

Comitetul Reuniunii, prin mijlocirea parohului nostru Nicolae Opreș și a învățătorului Ioan Opreș, ne-a adus de cu vreme la cunoștință, că în primăvara de față vom primi câte un altoi măr, care va fi plantat în grădina fiecărui membru, și că în acest scop să pregătim gropile de lipsă și cum să le pregătim.

Duminecă după Sf. Paști, trimișii Reuniunii, domnii Aurel Cosciuc, membru în comitet și secretarul Vic. Tordășianu, au sosit în mijlocul nostru, întâmpinați de dragostea obștei noastre, însetate de povește. După sfânta slujbă bisericească ne-am adunat cu mic cu mare în curtea școlii, unde secretarul Tordășianu ne împărtășește scopul ce Reuniunea îl urmărește prin lucrarea de față și ne roagă pe toți să ascultăm prelegerea directorului nou înființatei școli economice consistoriale a dlui A. Cosciuc.

Dl Cosciuc începe prin a ne vorbi despre prăsirea pădureților și stăruie să ne folosim mai ales de pădureții prăsiți de noi înșine din simburii. Trece la strămutarea pomilor, apoi la altoire, la uneltele de folosit și ajunge la croirea altoilor, lucruri pe cari ni-le-a predat în mod nu se poate mai la înțeles. Ajungând la plantarea altoilor ne arată cum are să se sape groapa; cât de adâncă și cât delargă are să fie, cum trebuie să urmăim cu pământul scos din groapă, cum să fie și cum să se bată parul, de care are să se lege altoiul, cum să urmăim la ciointarea rădăcinilor și a crengilor, etc. După instrucțiunea practică, dl Cosciuc a luat amănă pomul, și cu ajutorul uneltelor de pomărit, l-a trecut prin toate lucrările până la așezarea lui în pământ. Dela grădina școlară am trecut în grădinile altor membri, unde ni-s'au dat nouă povește. După toate cele auzite din graiul dlui Cosciuc, trebuie să ne bucurăm, că atât consistorului, cât și Reuniunii agricole i-a succes să câștige pe acest tinăr priceput și harnic la lucrările lor, ce tind la răspândirea cunoștințelor din economie și prin aceasta la bunăstarea și înflorirea noastră economică.

Termine lucrările din pomărit, ne-am întrunit în sala mare a școlii, unde secretarul Tordășianu ne-a vorbit timp de aproape 3 ore despre foloasele însoțirilor de tot soiul. Ne-a arătat la ce anume rezultate au ajuns tovarășii agricole, întemeiate cu concursul reuniunii agricole, cum ele dispun de mașini de sămănat, de pluguri sistem Sack, de grape de mușchi, de tăvăliguri, de triore, și până și de mașini de îmblățit, al căror preț se apropie la 10-000 cor. Ne vorbește cum prin mijlocirea tovarășilor se pot procura semințe fel de fel, pomi, vite de prăsilă, etc. Treacănd apoi la însoțirile de credit sătești sistem Raiffeisen, arată cum ele se alcătuiesc cu puțin bani și cu toate acestea prin ele ne putem ajuta la cumpărări de moșii, la cumpărări de unelte economice, la cazuri de pierire a vitelor, la asocieri de lăptării și untării, etc. etc. Ne arată roadele binecuvântate, la cari au ajuns însoțirile alcătuite cu concursul reuniunii agricole și cum unele din acestea astăzi lucrează singur cu capitalele depuse la ele spre fructificare, cu fondurile de rezervă și cu cotele de câte 20 cor. ale părtaşilor, și cum prin urmare ele nu mai datoresc cu nimic la alte bănci, etc. De încheiere, făcându-ne cunoscut articolul „Bănci și tovarășii” din Nrul 19 al „Rev. Econ.”, în care se pledează împotriva înființării de bănci pe acții, apelează la noi să alcătuim o însoțire Raiffeisen în Șura-mare.

După dl Tordășianu ia cuvântul parohul Nic. Opreș și arată cum reuniunea agricolă prin trimișii săi, cari ne caută la vetrele noastre, nu urmărește decât scopul luminării și al bunei stări a țăranilor și se declară gata să intre de primul în însoțire. Exemplul vrednic a aflat vrednici urmași și astfel înscrisus'au cam 30 economi la însoțire. Aceasta s'a și constituit

și a ales prezident pe parohul N. Opreș, iar la celelalte posturi tot fruntași. Dl Tordășianu a luat angajamentul să pregătească actele recerute la înregistrarea firmei și astfel în scurtă vreme o să avem în Șura-mare un așezământ, care va lucra la fericirea vremelnică a noastră.

Dacă și această lucrare a fost de Dumnezeu binecuvântată, vrednicia îi revine parohului Nic. Opreș, învățătorului I. Opreș și dsoarei Sofia Vasilie, cari cu toții au fost la posturile lor.

„Învăgătorul”.

Din public.†)

Mulțămite publice.

La convenirea noastră socială din 16 Maiu c. următorii au binevoit a supra-solvi respective a-și răscumpără biletele de intrare și anume: Il. Sa dl Dr. At. Marienescu, membru al Acad. Rom., Paul Muntean, c. și r. colonel în penz., Pant. Lucuța, casar conzist., Ioan Petrașcu, măestru croitor, fiecare câte 2 cor., R. Platoș, paroh (Turnișor), Aur. Cosciuc, conducătorul școlii econ. consistoriale, G. Săsărman, măestru pantofar, Petru Bota, măestru croitor, fiecare câte 1 cor., Dr. Ilie Iancu, medic (Tălmaci) 180 cor., O. Tăslăuanu, secretar la „Asociație”. I. Călboreanu, Dr. Ilariu Holom, cand. de adv., Colceriu (Sighișoara), I. Socu, Victor Fincu, funcț. conzist., Dr. L. Tarcu, cand. de adv. și David Mohan, funcț. la „Albina”, fiecare câte 80 fil., S. Săngeorzan 60 fil., Osváth I. și R. Egerer, fiecare câte 50 fil. și Panf. Crișan 40 fil.

Cu pălăria „Dumnezeu vede” s'a adunat prin subsemnatul prezident cor. 17.73. Din venitul curat am adus cor. 25 fondului „Masa învățăcelor meseriași”, cor. 18.20 fondului de 20 fileri, cor. 17.73 fondului văduvelor și câte 5 cor. fondului steagului, fondului Bechnitz și fondului congresului meseriașilor.

Ne împlinim plăcuta datorință a exprimă adânc simțita noastră mulțămită și recunoștință tuturor aceloră, cari sprijinindu-ne și încuragându-ne, conlucrează cu noi la consolidarea clasei noastre de mijloc.

Sibiu, 22 Maiu 1908.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu.”

Vic. Tordășianu
prez.

Stefan Duca
notar.

La apelul veteranului preot Ioan *Slăvescu*, prin colectantul Nicolae Balteș s'a adunat dela credincioșii fii ai bisericii gr. or. Mohu aflători în America în scopul procurării unui prapor pentru biserica gr. or. din Mohu, tractul Sibiuului, suma de 570 cor. și anume dela următorii:

Nicolae Balteș, Nicolae Bogdan, Ioan Duma, Toader Muțiu, Nicolae Brana, Ilie Dănilă, Ioan Muțiu, Nicolae Dănilă, Ilie Muțiu, Ilie Duma, Ioan Dănilă, Nicolae Chidu, Ioan Câmpian, Ioan Cătană, Achim Cotoră, Ioan Gavrilă, Nicolae Ir. Iancu, Ilie Ir. Iancu, Ioan Simion, Ioan Lupu, Ilie Il. Slav, Nicolae Il. Slav, Ioan Avrigean, Ilie Dănilă, Ioan Dănilă, Ilie Marcu, Nicolae Burchie, Ioan I. Dănilă, Ilie I. Dănilă, Nicolae Muțiu, Achim Gavrilă, Ilie Dănilă, Achim Șandru, Pavel Nan, Nicolae Pleșa, Nicolae Simion, Mih. Ivănuțiu, Ilie Cătană, Ilie Brana, Nicolae Dragomir, Nicolae Lazar, Ilie Stoica, Ilie R. Buceșă, Ioan Savu, Ioan Savu Muțiu, George Alduca, toți din Mohu, fiecare câte 12 cor. 50 fileri, pe lângă care a mai contribuit și preotul Ioan Slăvescu cu suma de 10 cor., cumpărându-se un frumos prapor de mătășă în valoare de 570 cor.

Asemenea a dăruit pe seama bisericii Rudolf Schwab, comerciant în Sibiu, perdelele dela ușile altarului în valoare de 40 cor. Tot dănsul ne-a îmbrăcat prestolul și masa dela proscomidie cu o stofă frumoasă în valoare de 45 cor.

O altă bună creștină, Ana Bălțean din Apoldul-român a dăruit bisericii noastre un rând complet de odăjdii bisericesti în valoare de 140 cor.

Tuturor acestor binefăcători, precum și tinărului Victor Slăvescu, ales capelan în Mohu, pentru zelul și osteneala desvoltată la procurarea praporului li-se aduce și pe această cale călduroasă mulțămită publică. Mohu, în 11 Maiu 1908. În numele comitetului parohial: Victor *Cărăban*, prez. com. par.

Teatru.

Teatrul orășnesc în loc e plin totdeauna când se dau reprezentațiuni din partea societății de operă a dlui director *Leo Bauer*, semnul, că societatea e bine compusă și prestațiunile singuraticilor artiști sunt la înălțimea pretensiunilor unui public de bun gust artistic, cum e cel din Sibiu.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 245/908.

[129] 3-3

Licitațiune minuendă.

Comuna bisericească filia Iele-dinț (Lozsád) dă în întreprindere pe calea licitațiunii minuende care se va țineă Duminecă în 18/31 Maiu a. c. la 2 ore p. m. edificarea bisericeii gr. or. române.

Prețul exclamării este de 4000

cor. după care se depune vadiu 10%.

Licitația se va țineă în cancelaria oficiului protopresbiterial gr.-or. din Orăștie, unde se pot vedea și condițiunile speciale, cu planul aprobat de Vener. conzistoriu.

Orăștie, 8/21 Maiu 1908.

Vasile Domșa.
protopresbiter.

Noutate!

Noutate!

Spălătorie cu aburi și institut chemic de curățit cu mașini electrice în Sibiiu.

Primirea comenzilor:

Str. Urezului Nr. 11 și Färbergasse Nr. 11.

Am onoare a aduce st. public la cunoștință, că în decursul unei trecute mi-am deschis

Spălătoria cu aburi.

Spălătoria cu aburi întocmită cu mașini engleze de prima clasă, corespunzătoare tuturor recerincțelor timpurilor nouă, li-fereeză lucru executat fără scădere și tare eftin, cum în Sibiiu până acum nu s'a executat. Fiecare lucru se liferează la 2 zile.

Fabrica mea chemică de curățit de asemenea este întocmită cu cele mai moderne mașini, și am angajat lucrători pri-cepuți, de aceea și pe această cale sunt în stare a corespunde tuturor cerincțelor.

In deosebi mă recomand hotelierilor și ospătarilor de oare ce fiecare lucru îl liferez repede și curat în casă.

ALEX. MEIXNER, spălătorie cu aburi și institut chemic de curățit, Sibiiu.

[35] 9-10

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

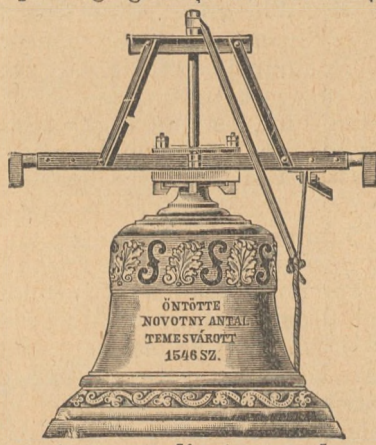
se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în-dată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt re-comandate

(146) 28-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca fi-gura S, au 'ton mai intensiv, mai adânc, mai lim-pede, mai plăcut și cu vibraire mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru face-rea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopo-telor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate gratis.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRASCU

măiestru croitor, Sibiiu, Str. Cisnădiei Nr. 34,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari!

[25] 11-52

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Kőbánya (Steinbruch)

se recomandă cu înzistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 75—

Sibiiu — Nagyszeben.

Pentru economi!

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însămnătate este pentru oricare econom a întrebuință acest prav de îngrășare, căci prin aceasta se urcă valoarea, adică prețul vitelor, porcilor și cailor. Prețul 60 fileri.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este, că vitele și porcii sufer mult de mâncărimea păduchilor, prin care mâncărime sunt reținuti în îngrășarea și dezvoltarea lor, ba chiar slăbesc, încât în loc de a li se ridica prețul, chiar perd din valoare. Fiecare ecomom să întrebuințeze această unsoare. Prețul 20 și 40 fil.

Extracțe pentru prepararea rumului și diferitelor liqueruri. Cine voește a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracțe. Prețul pentru a prepară 1 litră este 40 fileri. Tot atâta și pentru rachiu de prune, drozii, slivoviță, borovicika și altele.

Thea foarte fină și bună. Prețul 1 pachet 20 fil., 1 kg. 3 și 4 cor.

Syrup de zmeură. Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 kg. i cor. 20 fil.

Tinctură contra picioarelor și mânilor înghețate. 70 fileri.

Tinctură contra bătăturilor (ochi de găină). 70 fileri.

Cereți preț-courantul cel mare și-l primiți gratuit.

Toate acestea se capătă la:

Cornel Demeter

[95] 51-52

apotecar în Szászváros, piața școalei Nr. 37.

Stofe veritabile de Brünn

Saisonul de primăvară și vară 1908.

Un Coupon de Mtr. 3-10 lung, dă un rând complet de haine de domni (Roc, pantaloni vestă), și costă numai

1 Coupon 7 Coroane
1 Coupon 10 Coroane
1 Coupon 12 Coroane
1 Coupon 15 Coroane
1 Coupon 17 Coroane
1 Coupon 18 Coroane
1 Coupon 20 Coroane

Un coupon pentru haine negre, Salon costă cor. 20—, precum și stofe pentru pardesie, postav pentru touriști, camgarn de mătăsă etc. etc., trimite cu prețuri de fabrică de la fabrică de pânză, bine cunoscut ca reel și solid

Siegel-Imhof, Brünn

Mustre gratis și franco.

Avantajul mușterilor privați, comandarea stofelor direct dela firma Siegel-Imhof în locul de fabricație, are prețuri fixe considerabil de eftine.

Mare asortiment. Executare cu cea mare atențiune și a comenzilor mici, din marfă de tot proaspătă.

(48) 25-40

APĂ MINERALĂ PHÖNIX DIN BUZIÁS

Intrece orice apă la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, fără fier, îndeosebi împrós-pătătoare apă de masă, bogată în acid carbonic.

Recomandată de medici.

Recomandată de medici.

Efect excelent la suferințe de rărunchi și beșică, catar cronic de rărunchi, peatră; precum și la îmbolnăvirile catarale ale escrețiunilor. — Prospecte trimite la cerere administrația:

Direcțiunei băilor lui MUSCHONG în Buziasfürdő.

(286) 42-100

Biblioteca religioasă a „Telegrafului Român“

Sfinții:

1. Vasile cel mare . . . 20 fil.
2. Marele Mucenic George . . . 30 „
3. Apostolii Petru și Pavel . . . 30 „
4. Marele Mucenic Dimitrie și Sfinții Marii Împărați Constantin și Elena . . . 30 „

Ediție populară, alcătuită după „Viața Sfinților“, tipărită în București la 1835, de Simeon Popescu, protopresbiter. Sibiiu 1906. Tiparul TIPOGRAFIEI AR-HIDIECEZANE, de unde se pot procura.